

M.A. 3rd Semester Examination, 2024

SANSKRIT

PAPER—SAN-304(CBCS)

Full Marks : 50

Time : 2 hours

Answer all questions

The figures in the right hand margin indicate marks

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable

Illustrate the answers wherever necessary

1. एकः प्रश्नः समाधेयः— 10

एकটি প্রশ্নের উত্তর দাও—

(क) 'शृगालात् पाशवद्धोऽसौ काकेन रक्षितो मृगः'—इति
उपाख्यानस्य विषयः स्वभाषया वर्णयताम् ।

'शृगालात् पाशवद्धोऽसौ काकेन रक्षितो मृगः'— এই
গল্পটির বিষয়বস্তু নিজ ভাষায় লেখ ।

(Turn Over)

(ख) 'यस्य बुद्धिर्वलं तस्य इति' उपाख्यानस्य विषयः स्वभाषया वर्णयताम् ।

यस्य बुद्धिर्वलं तस्य इति ।'—एई गण्डाटिर् विषयवस्तु निज भाषाय लेख ।

2. एकः प्रश्नः समाधेयः—

10

एकটি প্রশ্নের উত্তর দাও—

(क) राजा दुष्यन्तस्य चरित्रमालोच्यताम् ।

राजा दुष्यान्तेर चरित्र आलोचना कर ।

(ख) दुर्वाससः शापस्य नाटकीयगुरुत्वं विचारयताम् ।

दुर्वासार अतिशापेर नाटकीय गुरुत्वं विचार कर ।

3. द्वयोः व्याख्या कार्या—

5×2

दूटि व्याख्या कर—

(क) यथा मृत्पिण्डतः कर्ता कुरुते यद्यच्छति ।

एवमात्मकृतं कर्म मानवः प्रतिपद्यते ॥

यथा मृत्पिण्डतः कर्ता कुरुते यद्यच्छति ।

एव मात्मकृतं कर्म मानवः प्रतिपद्यते ॥

- (ख) षड्दोषाः पुरुषेनेह हातव्या भूतिमिच्छता ।
निद्रा तन्द्रा भयं क्रोध आलस्यं दीर्घसूत्रता ॥
षड्दोषाः पुरुषेनेह हातव्या भूतिमिच्छता ।
निद्रा तन्द्रा भयं क्रोध आलस्यं दीर्घसूत्रता ॥
- (ग) विवादेऽन्विष्यते पत्रं तदभावेऽपि साक्षिणः
साक्ष्यभावात् ततो दिव्यं प्रवदन्ति मन्त्रीषिणः ।
विवादोद्यिष्याते पत्रं तदभावोपि साक्षिणः
साक्षात्भावात् ततोदिव्यं प्रवदन्ति मन्त्रीषिणः ॥

4. द्वयो व्याख्या कार्या—

5 × 2

दूटि व्याख्या कर—

- (क) मानषीषु कथं वा स्यादस्य रूपस्य सम्भवः ।
न प्रभातरलं ज्योतिरुदेति वसुधातलात् ॥
मानषीषु कथं वा स्यादस्य रूपस्य सम्भवः ।
न प्रभातरलं ज्योतिरुदेति वसुधातलात् ॥

- (ख) न खलु न खलु वाणः सन्निपात्योऽयमस्मिन् मृदुनि मृगशरीरे
तूलराशाविवाग्निः ।
क्व वत हरिणकानां जीवितं चातिलोलम् ।
क्व च निशितनिपाता वज्रसाराः शरास्ते ॥

(4)

न खलुन खलु बाणः समिपातोयमस्मिन् ।
मदुनि मृगशरीरे तुलाराशाविवाग्निः ।
क वत हरिणकानां जीवितं चातिलोलम् ।
क च निशितनिपाता वल्लसाराः शरास्तु ॥

- (ग) कृत्ययोर्भिन्नदेशत्वाद् द्वैधीभवति मे मनः ।
पुरः प्रतिहतं शैले स्रोतः स्रोतीवहो यथा ॥
कृत्ययोर्भिन्नदेशत्वाद् द्वैधीभवति मे मनः ।
पुरः प्रतिहतं शैले स्रोतः स्रोतोवहो यथा ॥

[Internal Assessment — 10 Marks]